

Hoida, et mitte kaotada – kultuuripärandi kaitsmine

Hoida, et mitte kaotada

Prioriteet 2 Ühised väljakutsed

Meede 2.2 Ajaloo ja kultuuripärandi säilitamine, kohalike traditsiooniliste oskuste toetamine

Projekti lühikokkvõte

Projektipartneritel on sarnane geograafiline, ajalooline ja sotsiaalne taust: kõik on kohalikud omavalitsused, mis asuvad eemal pealinnadest ning suurtest transiiditeedest; on maapiirkondlikud omavalitsused oma riigi äärealadel; ajalooliselt tugevate kaubandussidemetega (Hanseatica, Livonia, nõukogude aeg); oskuslikud kohalikud käsitöömeistrid ning piirkondadele on iseloomulikud kasinad sotsiaalsed ja majanduslikud näitajad (arenguindikaatorid on madalamad kui riigis keskmiselt).

Nimetatud regioonid on jätnud kasutamata sotsiaalmajandusliku arengu potentsiaali, mida pakub neile kohalik rikas materiaalne (kultuurimälestised) kui ka mittemateriaalne (folkloor, traditsioonid, rituaalid) kultuuri- ning looduspärand.

Vähene teadlikkus kultuuri- ja looduspärandi potentsiaalidest ning selle tähtsusest kui sotsiaalmajanduse arengu ühest faktorist (peamiselt (kuid mitte ainus) kultuuri- ja seiklusturism, loovtööstused), samuti ka puudulik rahastus on põhjuseks olemasolevate võimaluste väheses kasutamises. Tulemusena ajaloolised väärtused, traditsioonid aeglaselt haihtuvad, eriti mittemateriaalne kultuuripärand, mis on edasi antud põlvest põlve.

Projektiidee sündis projektipartnerite ees seisvatest ühistest väljakutsetest – kaitsta ja taastada materiaalne ja mittemateriaalne pärand, mis ajajooksul kaoks, kuid mis siiski hetkel on veel kättesaadav. Projekt keskendub partnerite spetsiifilistele probleemidele: iga partneri territooriumil asub mõisakompleks, mis ehitatud ligikaudu samal ajastul - 18.-19. sajandil ning mis vajavad märkimisväärset panust füüsilise infrastruktuuri parandamiseks, et muuta mõisad toimivateks ja atraktiivseteks paikadeks nende elanikele, ettevõtetele ja turistidele. Kõigi projektipartnerite piirkondadele on iseloomulik rikas muistne käsitöö ja traditsioonilised oskused, mis nüüd vajavad taaselustamist ning edasiandmist tulevastele põlvkondadele.

Kultuuripärandi tunnustamine on parim viis arendada enda isiklikku ja rahvuslikku identiteeti, mõista nii oma kui naaberriigi ajalugu, mistõttu on käesoleva projekti eemärgid olulised partnerregioonidele ja -riikidele.

Üldine eesmärk

Arendada mõisakomplekse, et luua eeltingimused efektiivseks looduse- ja kultuuripärandi kasutamiseks, edendada materiaalse ja mittemateriaalse kultuuri- ja looduspärandi säilitamist arendamiseks sotsiaalmajanduslikku arengut Pihkva, Lõuna-Eesti ja Latgale regioonides.

Konkreetsed eesmärgid

- ✚ Taaselustada, vahetada ja edasi anda järgmistele põlvedele traditsioonilisi oskusi ja teadmisi rahvuslikult olulisest mittemateriaalsest pärandist ning säilitada seda ajutisi lahendusi kasutades
- ✚ Taastada, säilitada ja sisustada mittemateriaalse kultuuripärandilise sisuga Balvi mõisakompleksi ait (Lätis), talveaed Sangastes (Eesti) ja kultuuripärandi keskus Dedovitšis (Venemaal) läbi nende kasutuse tänapäevases kontekstis
- ✚ Luua püsinäitus ja rahvusvaheline rändnäitus „Rukkist leivani“ kui kultuurivahetuse toode, et kõita avalikkuse tähelepanu meie kultuuripärandi sarnasustele ja erinevustele ning tõsta avalikkuse teadlikkust kultuuripärandi säilitamise tähtsusest projekti regiooni jätkusuutlikuks arenguks

Toestusesaaja

Balvi omavalitsus (Läti)

Partnerid

Sangaste Vallavalitsus (Eesti)

Pihkva oblasti Dedovitši rajooni administratsioon (Venemaa)

Oodatavad tulemused

- ✚ **Ajaloo- ja kultuuriobjektide säilitamine**, et tõsta projektiterritooriumi atraktiivsust nii selle elanikele, turistidele kui ka investoritele:
 - Vähemalt 19 siseruumi renoveeritud ja kohandatud mõisakomplekside hoonetes Sangastes (Eesti), Balvis (Läti) ja kultuuripärandi keskuses Dedovitšis (Venemaa);
 - Vähemalt 7 tänapäevast näituse toimumiskohta loodud võõrustamiseks interaktiivseid digitaliseeritud ja püsinäitusi
- ✚ **Mittemateriaalse kultuuri- ja looduspärandi taaselustamine**, et köita kohaliku elanikkonna ja käsitöölise ning teiste huvitatud osapoolte tähelepanu, andmaks edasi ja jagamaks käsitööoskusi ja traditsioone:
 - Kolm 2-päevast rahvusvahelist massiüritust, mis kõik hõlmavad endas ka rahvusvahelist laata (vähemalt 300 osalejat):
 - Rahvusvaheline massiüritus „Rukkilaulud. Viljakoristuspühad“ Sangastes koos rahvusvaheliste võistlustega projektiregiooni käsitöö ja suveniiride kaubamärgi leidmiseks;
 - „Ööbikute laksutamine“ Dedovitšis, sealhulgas ühistööna „laupäevak“ mõisakompleksi ümbritsevas pargis ja rändnäituse „Rukkist leivani“ esitus; projekti lõpukonverents „Halli kivi jutu päevad“ Balvis, sh. Läti käsitöökoja seminar ja pressikonverents tutvustamiseks ja levitamaks projekti tulemusi;
 - 3 kohalikku seminari tutvustamiseks võimalusi, kuidas alustada ettevõtet käsitöö ja traditsiooniliste oskuste alal (ligikaudu 90 osalejat).
 - Vähemalt 18 töötuba traditsioonilistest käsitööoskustest (vähemalt 360 osalejat, kaasates vähemalt 21 omaala meistrit).
- ✚ **Püsi- ja digitaalväljapaneku loomine:**
 - 7 näituseruumi sisustatud digitaalsete vahenditega;
 - Põhja-Latgale mittemateriaalse kultuuripärandi keskuse, Sangase lossi ja Dedovitši kultuuripärandi keskuse näituseruumid varustatud interaktiivsete rakendustega püsi- ja digitaliseeritud väljapanekuteks;
 - 1 rändnäitus „Rukkist leivani“ esitletud kõigi projektipartnerite ja kaasatud partnerite juures;
 - Läbi viidud töötoad, mis salvestatud professionaalsete videooperaatorite poolt ning materjal sisaldub digitaalsetes ekspositsioonides;
 - 1 püsi- ja 3 digitaliseeritud väljapanekut (Sangaste loss); 1 püsi- ja 5 digitaliseeritud väljapanekut (Põhja-Latgale mittemateriaalse kultuuripärandi keskus); 1 püsi- ja 3 digitaliseeritud väljapanekut ja näitus Knjazki Gorkist (Dedovitši kultuuripärandi keskus).

Lõppkasusaajad

- ✚ Traditsiooniliste oskustega käsitöölised ja meistrid
- ✚ Projektiterritooriumi elanikud
- ✚ Küllastavad turistid
- ✚ Väikesed ettevõtted
- ✚ Kultuuriasutused ja eraisikutest ajalooliste kollektsioonide omanikud

Kestvus

18 kuud

Eelarve

Kogueelarve: **958 712,00** EUR

Programmi kaasfinantseering: 855 000, 00 EUR (89%)

Projekti kaasfinantseering: 103 712, 00 EUR (11%)

Kontaktisik

Sanita Putina

putnina.sanita@gmail.com

+371 2918 7281